

DN 8. april.

Føde- føleri?

INNLEGG Helse

Kjetil B. Alstadheim hevder i DN 8. april at Senterpartiet og Liv Signe Navarsete «dyrker føleri og angst» og «gir blaffen i faglige anbefalinger» til fødetilbudet. Jeg oppfordrer Alstadheim til å sette seg inn i Helsedirektoratets veileder «Et trygt fødetilbud, kvalitetskrav til fødselsomsorgen».

FØDEAVDELINGER Kvaliteten kan sikres på andre måter enn å fjerne tilbudet, skriver Kjersti Toppe.

Veilederen anbefaler at de regionale helseforetakene gjør en vurdering av de minste fødeavdelingene i sin region og ser på muligheten av å omgjøre disse til fødestuer. Der det er vanskelig å oppfylle kvalitetskravene skisseres flere mulige løsninger. Fødetilbudet kan bli styrket faglig og ressursmessig der det er et befolkningsgrunnlag. Fødetilbudet kan bli endret til et høyere nivå. Eller fødetilbudet kan bli lagt ned eller flyttet.

Den enkelte helseregion må vurdere om enkelte små fødeavdelinger unntaksvis skal bestå av geografiske hensyn. Når det gjelder «forsterkede fødestuer» er de faglige anbefalingene mer entydige og direkte. Modellen med «forsterkede fødestuer» bør ifølge Helsedirektoratet avvikles. Men for alle endringer er det nødvendig at det gjøres en risiko- og konsekvensanalyse som grunnlag for beslutninger.

Faglige anbefalinger er altså ikke entydige på at små fødeavdelinger, slik den på Nordfjordeid, må legges ned. Kvaliteten kan sikres på andre måter enn å fjerne tilbudet. At Senterpartiet arbeidet for en slik løsning er hverken å dyrke føleri og angst eller å gi blaffen i faglige anbefalinger.

■ Kjersti Toppe, stortingsrepresentant, Senterpartiet

Resultatet av folkeavstemningen betyr at det islandske folket ikke vil stå til ansvarningen, med mindre den juridiske forpliktelsen for å gjøre det er klar og utvetydig, Islands statsminister.

Etter folkeavstem

INNLEGG Icesave-avtalen

En folkeavstemning lørdag bestemte det islandske folket seg for å avvise lovforslaget som ville gitt en statlig garanti for tilbakebetalingene av kompensasjonene fra Icelandic Deposit Guarantee Fund til Storbritannia og Nederland. Disse landene hadde kompensert innskyterne i Landsbanki, en islandsk bank med avdelinger i Storbritannia og Nederland, som kollapset i oktober 2008. Denne statsgarantien av innbetalinger og renter var en midlertidig avtale mellom regjeringene, etter de lange og vanskelige forhandlingene som skulle finne en løsning på problemene med Icesave-kontoene i Landsbanki.

Resultatet av helgens folkeavstemning betyr at enda et kapittel må legges til i Icesave-sagaen, som alle tre regjeringene i utgangspunktet hadde bestemt seg for å avslutte. Spørsmålet vil nå avgjøres i domstolene. En juridisk kjennelse har alltid vært en mulighet i denne vanskelige saken, og for mange islendere har det vært den foretrukne fremgangsmåten.

Icasave er en komplisert sak, og det er forstølet på problemene har blitt overforenklet av mange. Uheldigvis har noen av de viktigste fakta i saken blitt ensidig tolket og forvrengt. Dette har ført til uberettiget kritikk av den islandske regjeringen. Tillat meg derfor å klargjøre to ting:

For det første er det viktig å merke seg at utfallet av folkeavstemningen ikke vil påvirke prosessen rundt Landsbankis konkursbo, som vil fortsette i

ICESAVE. Spørsmålet vil nå avgjøres i domstolene, skriver Jóhanna Sigurðardóttir. Foto: Reuters

henhold til islandsk og europeisk lov.

Fordelingen av boet skal etter planen begynne til sommeren. Nederland og Storbritannia vil da motta anseelige nedbetalinger på kompensasjonene disse landene ga til sine egne lands innskytere i Landsbanki. De siste anslagene antyder at boet vil dekke mer enn 90 prosent av kravene fra innskyterne, og det er sterke indikasjoner på at det kan dekke alle de utestående betalingene.

Det andre punktet er at den islandske regjeringen alltid har villet respektere sine internasjonale forpliktelser. Det er imid-

Meninger og tolkninger rundt det aktuelle EU-direktivet er diskutabile

lertid forvirring rundt hva disse forpliktelsene faktisk er. Meninger og tolkninger rundt det aktuelle EU-direktivet er diskutabile. Deri ligger problemet. Resultatet av folkeavstemningen betyr at det islandske folket ikke vil stå til ansvar for kostnadene ved innskuddsgarantiordningen, med mindre den juridiske forpliktelsen for å gjøre det er klar og utvetydig.

Stemningen i det islandske folket er forstølet, og deles

trolig av folk over hele Europa etter finanskrisen.

Folk spør seg selv hvorfor de som skattebetalere må bære byrdene av problemer som ble skapt av uansvarlige banker. Skattepenger bør brukes til offentlige tjenester og velferdsordninger,

men ikke til å dekke de enorme tapene til finansinstitusjoner.

Dette betyr at Storbritannia og Nederland vil motta tilbakebetalinger, som kanskje vil dekke hele kompensasjonen de har utbetalt, uavhengig av de juridiske prosessene som nå muli-

Konkurransen på norsk sokkel

INNLEGG Politikk

Dagens Næringsliv har den siste uken fokusert på svak konkurranse på norsk sokkel, og hvordan Petoro kan styrke denne. På lederplass 8. april fremstiller avisen det som en nyhet at Frp og Høyre vil styrke Petoro. Det er feil.

Allerede da Stortinget i juni 2007 vedtok støtte til fusjonen mellom Statoil og Hydro

fremmet en samlet opposisjon 11 forslag om oljepolitiske tiltak som burde gjennomføres samtidig med fusjonen. Tiltakene var nødvendige for å hindre Statoil dominans og stimulere til mangfold og konkurranse. Et forslag var å styrke Petoro slik at det har større ressurser til å følge opp sine andeler i de store feltene. Dessverre stemte regjeringspartiene imot samtlige forslag. DNs kritikk mot Frp og Høyre blir da litt historieløs, da det er åpenbart at vi så hvilke

OLJEPOLITIKK. Jeg er glad for at Ap endelig har tatt et slikt standpunkt, skriver Ketil Solvik-Olsen.

utfordringer en fusjon ville medføre på norsk sokkel, og vi tok ansvar ved å foreslå nødvendige oljepolitiske tiltak. Det faktum at regjeringen

valgte en annen retning kan ikke opposisjonen stilles til ansvar for.

Nå registrerer jeg i DN 12. april at Ap vil styrke Petoro. Jeg er glad for at Ap endelig har tatt et slikt standpunkt, men det er betegnende for oljepolitikken at Ap har brukt fire år før de forsto situasjonen. Tilsvarende tok det Ap tre år før de forsto at det var galt å stemme imot vårt forslag om å fremme en oljemelding.

Kanskje kan vi nå håpe på flertall for andre forslag Ap stemte imot i 2007. For

Mandag H
KREDITTHTirsdag H
LEDELSEHOnsdag H
FINANSHTorsdag H
ØKONOMIHFredag H
STUDENTHLørdag H
FORSKNINGH

for kostnadene ved innskuddsgarantiord-, skriver **Jóhanna Sigurðardóttir**,

ningen

■ **NEI TIL ICESAVE.** Velgermassen på Island måtte velge mellom to under på lørdag: å ta på seg et ansvar de mener de ikke bør ha, eller å risikere en dom som kan bli vanskelig å bære.
Foto: Halldor Kolbeins, AFP/Scanpix

gens trengs for å avklare denne forpliktelsen på Island. Det er klart for islenderne, og det er en frustrasjon for mange, at en kjennelse i retten ikke nødvendigvis vil gå i islendernes favør, og at den kan ha store konsekvenser. Velgermassen på Island

måtte velge mellom to under på lørdag: å ta på seg et ansvar de mener de ikke bør ha, eller å risikere en dom som kan bli vanskelig å bære.

■ **Jóhanna Sigurðardóttir** er statsminister på Island.

eksempel om at «de mest aktive nummer to-selskapene må få større tildeling av leteareal» samt «at ved fremtidig konsesjonstildeling skal det ved like kvalifikasjoner legges særlig vekt på spredning av operatøransvar.» Jeg ser frem til oljemeldingen. Med ny olje- og energiminister har vi fått ny dynamikk i oljepolitikken. Jeg håper Ap ikke bremses han for å vise omsorg for SV.

■ **Ketil Solvik-Olsen**, energi- og klimapolitisk talsmann, Frp

DN 12. april

■ ■ ■ Oppgangen i de internasjonale råvareprisene har, ført til frykt for at vi kan få en gjentakelse av 1970-årenes, stagflasjon med høy inflasjon og stagnasjon i realøkonomien. Hvor berettiget er denne frykten?

Inflasjonsfrykt

ØKONOMIH
IDA WOLDEN
BACHEH

Oppgangen i inflasjonen de siste månedene var den viktigste årsaken til at den europeiske sentralbanken (ESB) hevet styringsrenten for to uker siden. Renten ble hevet til tross for at oppgangen i inflasjonen i stor grad kan tilskrives høy prisvekst på råvarer som energi og matvarer. Dette er priser som svinger mye, og gjerne av grunner – for eksempel ekstremvær eller geopolitisk uro – som sentralbankene har liten mulighet til å påvirke.

Forsøk på å bruke renten til å motvirke en oppgang i inflasjonen som skyldes slike midlertidige tilbudssjokk vil kunne føre til uønskede svingninger i produksjon og sysselsetting. Dette er en av grunnene til at sentralbankene typisk fokuserer på den såkalte kjerneinflasjonen i stedet for den samlede konsumprisveksten når de bestemmer renten fra måned til måned. Et ofte brukt mål på kjerneinflasjonen er nettopp veksten i konsumprisene utenom matvare- og energipriser.

Når sentralbankene likevel er bekymret for oppgangen i inflasjonen skyldes det frykten for at høyere råvarepriser skal føre til at inflasjonsforventningene og lønnsveksten stiger. Sentralbanksjefen i ESB, Jean-Claude Trichet, har hevdet at det nettopp var de landene som tillot slike «andrerundeefekter» av oljeprisoppgangen tidlig på 1970-tallet som senere opplevde stagflasjon.

Hvor sannsynlig er det at lønnsveksten og inflasjonsforventningene skal stige mye i de avanserte økonomiene i dagens

situasjon? Sannsynligheten er trolig større dersom råvareprisene forblir høye, eller endog fortsetter å stige raskt fremover. Oppgangen i oljeprisen vi har sett den siste tiden kan dels tilskrives den spente situasjonen i Midtøsten og Nord-Afrika og stans i oljeproduksjonen i Libya. Men også andre forhold, som sterk vekst i råvareretterspørselen fra fremvoksende økonomier i Asia og Latin-Amerika og en stram tilbudsside i oljemarkedet, har bidratt til oppgangen. Dette er forhold som kan føre til at oljeprisen forblir høy også dersom uroen i Midtøsten skulle avta.

Et argument for at andrerundeeffektene av de økte råvareprisene vil være mindre nå enn på 1970-tallet, er at inflasjonsforventningene synes å

77 Fortsatt mye ledig produksjonskapasitet og tilsynelatende godt forankrede inflasjonsforventninger gir håp om at vi kan unngå en ny stagflasjonsperiode

være bedre forankret. Dersom det er tillit til at sentralbankene vil sørge for at inflasjonen holdes lav og stabil over tid er det mindre sannsynlig at en midlertidig oppgang i inflasjonen vil føre til høyere lønnskrav som kan sette i gang en lønns- og prisspiral. I tillegg er automatisk indeksering av lønningene til den faktiske inflasjonen mindre utbredt nå enn tidligere.

Hvor raskt lønns- og prisveksten vil tilta fremover vil også avhenge av hvor mye ledig kapasitet det faktisk er i økono-

mien etter finanskrisen. Bruker vi USA som eksempel, så er arbeidsledighetsraten der fortsatt nær ni prosent, langt høyere enn det som før finanskrisen ble ansett som et «normalt» eller «naturlig» nivå på ledigheten. Dette skulle tyde på at det er mye ledige produksjonsressurser i amerikansk økonomi og at det underliggende inflasjonspresset er svakt. Enkelte toneangivende økonomer, blant dem presidenten i den regionale sentralbanken i Minneapolis, Narayana Kocherlakota, har imidlertid argumentert for at den naturlige arbeidsledigheten har steget mye i etterkant av finanskrisen, noe som i tilfelle skulle bety at det er færre ledige ressurser i økonomien enn vi kan få inntrykk av ved å se på den faktiske arbeidsledigheten. Kocherlakota viser blant annet til at arbeidsledigheten har holdt seg høy til tross for at antallet ledige stillinger har økt. Dette kan være et tegn på økt mistilpassning i arbeidsmarkedet, for eksempel som følge av at arbeidsledige bygningsarbeidere ikke har de nødvendige kvalifikasjonene til å fylle de ledige stillingene i helsesektoren. Empiriske studier gir en viss støtte til Kocherlakotas hypotese, men tyder samtidig på at den naturlige ledigheten har økt langt mindre enn den faktiske ledigheten, noe som tyder på at kapasitetsutnyttningen er lavere enn normalt. At kjerneinflasjonen fortsatt er moderat og vi så langt har sett få tegn til at lønnsveksten tiltar, støtter denne konklusjonen.

Fortsatt mye ledig produksjonskapasitet og tilsynelatende godt forankrede inflasjonsforventninger gir håp om at vi kan unngå en ny stagflasjonsperiode. Samtidig gjør sentralbankene både i eurosone, USA og Storbritannia rett i å være på vakt mot at inflasjonsforventningene kan stige raskt, særlig dersom oppgangen i råvareprisene fortsetter i tiden fremover.

Ida Wolden Bache er seniorøkonom i Handelsbanken

GJESTEKOMMENTAR – ØKONOMI

ARALD M.H.
ANDREASSEN

ROGERH
BJØRNSTAD

ILDE C. H.
BJØRNLAND H

ØYSTEIN H.
DØRUM H

STEINAR H.
JUELH

IDA WOLDEN
BACHE